

Nr 949

Av herrar **Glimmér** och **Polstam**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till naturvårdsupplysning m. m.

(Lika lydande med motion nr 858 i Första kammaren)

Stockholm den 28 januari 1969

Erik Glimmér (cp)

Åke Polstam (cp)

Nr 950

Av herrar **Grebäck** och **Jönsson** i Ingemarsgården, om inrättande av en tjänst som statskonsulent vid lantbrukshögskolan.

(Lika lydande med motion nr 835 i Första kammaren)

Lantbrukshögskolans konsulentavdelning nyinrättades den 1 juli 1967 som följd av Kungl. Maj:ts proposition nr 74 den 17 mars 1967, som innebar att hittillsvarande specialrådgivningen skulle omorganiseras. Konsulentavdelningens huvuduppgifter är:

A. Samordning och presentation av forsknings- och försöksresultat (in- och utländska) och aktiv förmedling av desamma till berörda näringar företrädesvis genom rådgivare, lärare och andra som är sysselsatta med undervisning, rådgivning och rationalisering inom jordbruks- och trädgårdsnäringarna.

B. Förmedling av det praktiska jordbrukets och trädgårdsnäringens problemställningar till forsknings- och försöksverksamheten.

C. Ansvar för högskolans publikationsverksamhet och information via övriga massmedia (press, TV och radio) samt ansvar för den s. k. litterærtjänsten.

Lantbrukshögskolans konsulentavdelning skall arbeta i nära kontakt med högskolans olika institutioner och dess arbetsgrupp för lantbrukets anpassning, andra högskolor med anknytning till lantbrukets problemställningar,

lantbruksstyrelsen, olika statliga institutioner, jordbrukets fackliga och ekonomiska föreningsrörelse samt övriga inom jordbruket verksamma företag och organisationer.

Hittills uppnådda resultat på informationsspridnings område i utlandet liksom även i vårt land visar klart att man genom en ökad insats av rådgivning kan effektivisera produktion och försöksverksamhet inom både animalie- och vegetabilieområdet.

Konsulentavdelningens personal inom sektionen teknik, som omfattar arbetsmetoder, maskiner och byggnader, utgöres av en statskonsulent och en kansliskrivare. De tillgängliga personella resurserna inom det dynamiska området teknik är helt otillfredsställande, särskilt på delområdet lantbrukets byggnadsteknik.

Den 1 juli 1968 förstärktes lantbrukshögskolans resurser på forsknings- och försöksområdet inom lantbrukets byggnadsteknik, då statens lantbruksbyggnadsförsök omorganiserades till institutionen för lantbrukets byggnadsteknik. Statens lantbruksbyggnadsförsök publicerade vunna resultat i olika serier, nämligen handlingar, meddelanden, förhandsmeddelanden och stenciltryck. Denna verksamhet fogades från och med den 1 januari 1969 som en logisk följd av omorganisationen till arbetsuppgifterna för lantbrukshögskolans konsulentavdelning. Högskolan fick emellertid icke någon förstärkning av den del av konsulentavdelningen som skall svara för att vinna resultat och erfarenheter inom området lantbrukets byggnadsteknik snabbt kan omsättas till praktiskt handlande. Med hänsyn till den övergångsperiod vad beträffar metoderna för uppförande och modernisering av lantbrukets byggnader som vi nu befinner oss i är den uteblivna förstärkningen icke rationell.

Inte bara Sverige utan även de övriga nordiska länderna undersöker systematiskt oprövade vägar för produktion av nya och modernisering av gamla byggnader. I alla länderna har hittills funnits en kår av byggfackmän på landsbygden som varit väl skickad att uppföra byggnaderna av lösmaterial på platsen. Genom såväl den pågående strukturrationaliseringen inom lantbruket som också utglesningen av befolkningen på landsbygden tenderar emellertid dessa fackmän till att successivt försvinna. Denna tendens kan redan nu märkas lokalt, men man kan beräkna att utvecklingen kommer att gå mycket snabbare under de närmaste tio åren.

Med en så starkt markerad trend är det givetvis angeläget att man i god tid förbereder införandet av lämpliga nya byggnadsmetoder, som i så stor utsträckning som möjligt eliminerar behovet av arbetskraft på byggplatsen. Man kan också tänka sig sådana byggnadsalternativ som möjliggör för lantbrukaren att med hjälp av sin vanliga maskinpark uppföra byggnaderna.

I alla de nordiska länderna och i USA har man redan startat detta utvecklingsarbete inom respektive lantbruksbyggnadsinstitution, men framför allt pågår också en praktisk försöksverksamhet genom att olika företag och den

statliga KR-verksamheten satsar på att introducera olika planlösningar och typer av byggnader inom lantbruket.

Arbete, maskiner och byggnader representerar tre mycket stora kostnadsposter inom lantbruket — cirka 6 miljarder av en beräknad totalkostnad på 8,9 miljarder för verksamhetsåret 1965/66. Eftersom man inte räknar med nämnvärt stigande intäkter för svenskt lantbruk under överskådlig tid kan man bara minska den otillfredsställande lönsamheten genom en effektiv och radikal kostnadsjakt.

Om en växtodlingsforskare genom en ny metod, en ny sort eller ökad gödselmängd kan öka skörden med några få procent är både han och hans uppdragsgivare mycket nöjda. En ny arbetsmetod, en teknisk omläggning av driften eller en modernisering av befintliga byggnader kan nedbringa produktionskostnaderna för ett lantbruk med väsentligt större belopp. Exempel på 30—40 procents kostnadsreduceringar har registrerats som resultat av förändringar i byggnadernas utformning. Då är det inte fråga om att eventuellt öka intäkterna med någon procent utan att spara pengar som redan finns. En ökad skörd vet ingen om den kan bärgas eller om den ger förbättrad kostnadstäckning.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att vid lantbrukshögskolans konsulentavdelning inrätta en tjänst som statskonsulent, Ae 28, för sektionen teknik med uppgift att bevaka ämnet lantbrukets byggnadsteknik.

Stockholm den 28 januari 1969

Erik Grebäck (cp)

Elias Jönsson (fp)

i Ingemarsgården